

Maarja Jakobson 26. mail 2005. aastal.

MAARJA JAKOBSON

Ta kogu aeg tuleb kuskilt ja läheb kuskile. Tema reisid lähevad aina pikemaks, kohalolekud muutuvad intensiivsemaks. Jäljed ei jahtu, ka ära olles on kohapeal alati midagi juhtumas. Tal on maailm sõpru täis, nendest räägib ta siin olles, mõnikord nad käivad Eestis, kuid alati ootavad nad teda seal, maailmas. Pärit Kambjast (sünd. 8. XII 1977), kus ta filoloogidest vanemad on Unipihha algkooli ainsad õpetajad. Suur pere, tugevad sidemed, terved suhted; kodu, rahu ja tasakaal siiani enim seal. Tartu Descartes'i Lütseumist läks aastaks ülikooli germaani filoloogiat õppima, siis tuli lavaka 19. lend. Kursusejuhendaja **Ingo Normet**, olulisemad õpetajad veel **Martin Veinmann**, **Anu Lamp**, **Hendrik Toompere**. Siis aasta Saksamaal ning kolm aastat ja seitse rolli Pärnu „Endlas“. Selle aja sees magistritöö „**Lavakõne õpetamise metoodikast Eesti ja Saksa teatrikoolis**“. Paar telelavastust ja lühifilmi (**Peter Herzogi** „**Harjutusi Florianile**“, 1999; **Toomas Sula** „**Majakas**“, 2001), osa seriaalis „**Õnne 13**“, Saksamaa teatrikoolide ühe parima näitleja tiitel, peaosa **Peeter Urbla** „**Stii-lipeos**“ ja veel linastumata **Peeter Simmi** filmis „**Kõrini!**“. Mitu keelt suus, tõlkinud juttu ja tekste, pidanud loenguid, teinud mudilastega kooliteatrit. Viimase ajani liikvel Kambja ja suure maailma vahel, üha suuremate ringidega.

Aasta tagasi tegi Maarja otsuse lahkuda teatrist. Tavaliselt minnakse pa-

handusega, tüdimusega või jalad ees. Harva minnakse ise pärast paariaastast proovimist. Selles sammus on hinnangut meie ajale ja selget teadmist, mida ollakse. Teater pole ammu enam ainus koht, kus näitleja end teostada saab. Vabadust argipäevast, õnnetunnet kordasaadetust, rõõmu oma eesmärkide selgusest on repertuaariteatris liiga vähe. Tugevad, kes selles katlas ära ei põle, tugevad needki, kes omale teele pööravad.

Maarja pole end lasknud kuhugi kinni kleepida, ta on vaba. Teda näitlejana kirjeldada on raske. Igatahes on selge, et labasuste täideviijaks ta ei sobi. Õnneks pole seda ka proovitud, nii kaugele on seda näha. Võimatu on kujutleda teda rändkomöödias rahvast naerutama. Ta teeb kerjusestki aristokraadi, annab märku oma kohalolekust. Ümberkehastumine tuleb hästi välja, kuid ideaalselt sobib teostesse, mis on siin ja praegu, mitte mängult teisel. Hea näitleja, haruldane tüpaaž, suveräänne isikus. Maarja toob lavale alati enda kaasa.

Maarja ütleb, et tunneb mõnikord laval olles hirmu. See hirm tuleb siis, kui kõik tähenduste andmise võtmed on jagatud publikule ja näitlejale pole midagi jäetud. Olukord on hoopis teine, kui valitseb selgus ettevõetu mõttekuses, kui see on endale oluline. Siis hirmu pole, samuti kui filmiski, kus tehakse rahuliku tööd ning publik saabub alles näitlejate lahkumise järel.

Maarja Jakobson 26. mail 2005. aastal.

Harri Rospu fotod

Maarja pole mingi boheemlane. Vastupidi, ta on ratsionaalne, toitub tervislikult, peab endast lugu, hoiab vormis, mõtleb olulistest asjadest. Ilmselt on ta sageli olukordadega ja iseendaga rahulolematu, sest pole mugandunud. Oma hinge ta turule ei vea, saladustega ei kauple. Sellepärast on raske leida inimest, kes võiks öelda, et teda tõesti tunneb. Ta on mitu korda teinud asju, mida teised pole julgenud teha. Seega on põhjust arvata, et ta jõuab kaugele. Mässaja ta pole, teab enda väärtust, on endas kindel. Teda huvitab, mis toimub.

Viimati mängis Maarja ooperis „Deemon“. Mati Unt lisas ta lavastusse vaikivana, alati juuresviibivana. Millal ta jälle teatris mängib, on lahtine. Pakkumisi oleks, aga Maarjal pole aega. Ta nimetab end kirglikuks rändajaks, sest vaja on jõuda igale poole. Tundub, et ta on enda suures osas üles leidnud ja kindlaks määranud. On asju, mida ta juhtuda ei lase. Ta on näitleja kohta väga iseseisev.

Paari aasta taga on tekkinud suur rühm inimesi, kes noogutavad mõiste „saksa teater“ peale. Tundub, et sinna poole on eesti teater murdmas. Sotsiaalne teater, elust võetud situatsioonid, inimese ja ühiskonna vastandus; tants ja video võrdselt sõnateatriga, alatine kohalolu. Ka Maarja parimad teatrielamused on pärit Saksamaalt. Maarja saaks saksa kultuuris suurepäraselt hakkama, kui see vaid omaette eesmärk oleks. Igat asja pole mõtet teha, pealegi tehakse ka Saksamaal vähe „saksa teatrit“. Kutseid ja võimalusi on olnud, aga aeg pole veel küps.

Maarja on väga ilus. Kino tegemiseks haruldaselt telegeeniline. Ebakindlatele võib ta jätta ohtliku mulje, sest naerab palju, nakatavalt. Kui tal õnnestub end lahti rebida, siis ta võib jõuda väga kaugele. Maarja ise näib olevat küps, mahajääjatega pole tal praegugi palju pistmist. Ilus silmapilk, kõik on võimalik.

TIIT PALU